

13.1. pielikums.

Informatīvā sanāksme par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu dabas Liegumam „Aklais purvs”

Jaunjelgavas novada Daudzeses pagasta pārvaldē 21.06.2010.

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija
1.	Valdis Puida	Daudzeses pamatskola
2.	Armands Dudeničs	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
3.	Vija Kreile	Dabas aizsardzības pārvalde, Teiču DRA
4.	Saulcerīte Blūzmane	Jaunjelgavas novada dome
5.	Andris Akots	Sēlijas virsmežniecība, Jaunjelgavas mežniecība
6.	Guntis Jankovskis	Sēlijas virsmežniecība, Jaunjelgavas mežniecība
7.	Guna Baltiņa	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
8.	Gundega Freimane	Latvijas Dabas fonds
9.	Aina Everte	Sēlijas virsmežniecība
10.	Guntis Ozoliņš	Daudzeses pagasta pārvalde
11.	Ruta Jankovska	Daudzeses pamatskola
12.	Jānis Reihmanis	Latvijas Dabas fonds
13.	Māra Pakalne	LU Botāniskais dārzs
14.	Aivars Slišāns	LU Botāniskais dārzs

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 15:15

Jānis Reihmanis (turpmāk J.R.) atklāj sanāksmi un informē par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu un informatīvās sanāksmes darba kārtību.

Māra Pakalne (turpmāk M.P.) (*piedalās ar sagatavotu prezentāciju*) iepazīstina ar EK projektā LIFE08NAT/LV000449 „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā” iekļautajām teritorijām, iepriekšējo pieredzi purvu biotopu aizsardzībā un apsaimniekošanā Latvijā un citās Eiropas valstīs, projekta ietvaros plānotajiem pētījumiem, kā arī apsaimniekošanas, monitoringa un sabiedrības informēšanas pasākumiem.

Valdis Puida (turpmāk V.P.) informē, ka meliorācijas grāvji dabas liegumā ir veci un ūdens notece pa tiem ir nenozīmīga un jautā vai šo grāvju aizdambēšana neradīs būtiskas izmaiņas purva ekosistēmā.

J.R. atbild, ka grāvju aizdambēšana var tikt paredzēta kā purva hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākums, bet tādā apmērā, kas nepieciešams, lai novērstu šo grāvju radītās izmaiņas purva ekosistēmā.

Guna Baltiņa (turpmāk G.B.) pauž viedokli, ka grāvji ir dabiskojušies un purvu vairs neietekmē.

M.P. norāda, ka hidrologu veiktie pētījumi pierāda, ka zem sfagnu slāņa arī pa šķietami aizaugušiem un nefunkcionējošiem meliorācijas grāvjiem notiek ūdens notece un, ja mērķis ir aizsargāt purva biotopus, šādu ietekmi vēlams novērst.

Guntis Ozoliņš jautā vai grāvju aizdambēšanas gadījumā ir paredzēta iespēja regulēt ūdens līmeni.

M.P. atbild, ka šāda iespēja netiek paredzēta. Līdzšinējā pieredze būvējot neregulējamus dambīšu no kūdras ir bijusi ļoti efektīva un salīdzinoši lēta metode purvu atjaunošanai. Dambīšu paredzēts būvēt pietiekami augstus, lai ūdens tiem netecētu pāri, bet gan apkārt.

Aivars Slišāns papildina, ka Vācijā redzēta pieredze, kad dambīšos tiek ievietota plastmasas caurule ar saliektu un grozāmu posmu galā. Ar šī grozāmā posma pacelšanu vai nolaišanu iespējams regulēt ūdens caurteci.

M.P. norāda, ka šobrīd paredzētie grāvju dambēšanas pasākumi ir tikai aptuveni. Projekta laikā tiks veikta papildus izpēte un, pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem, tiks plānota katra dambīša nepieciešamība, lai atjaunotu purva dabisko ekosistēmu.

G.B. norāda, ka nepieciešams definēt vēsturisko laiku, kurš tiks uzskatīts ap purva sākotnējo, dabisko stāvokli. Vai plānotās apsaimniekošanas mērķis ir atjaunot purvu tādu, kāds tas bija 10, 20, 100 vai 1000 gadus atpakaļ.

J.R. norāda, ka vispirms būtu nepieciešams noskaidrot meliorācijas grāvju ierīkošanas gadu. Pēc koku pieauguma būtu iespējams novērtēt grāvju radīto ietekmi un, ja apstiprināsies, ka meliorācijas veikšanas rezultātā purvs pastiprināti aizaug, tad kā iespējama apsaimniekošanas mērķis varētu būt - atjaunot purvu stāvokli, kādā tas bija pirms meliorācijas veikšanas.

Vija Kreile (*piedalās ar sagatavotu prezentāciju*) informē par dabas aizsardzības plāna izstrādes mērķiem un likumdošanā notikto izstrādes kārtību, par uzraudzības grupas izveidošanu un tās funkcijām, kā arī par teritorijas funkcionālo zonu izveidošanu un apsaimniekošanas pasākumu plānošanu.

J.R. informē (*prezentācija*) par dabas lieguma izveidošanas vēsturi, galvenajām dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām, par dabas aizsardzības plāna izstrādes laiku, uzraudzības grupas darbu un plānotajiem pētījumiem.

V.P. jautā vai plānotā grāvju aizdambēšana neietekmēs purvā augošo melleņu, lāceņu, dzērveņu vai citu ogu ražu, jo vietējie iedzīvotāji lieguma teritoriju izmanto ogošanai.

M.P. atbild, ka plānotai dambīšu būvniecībai nav sagaidāma tik būtiska ietekme uz purva veģetāciju, lai tās rezultātā mainītos ogu daudzums. Apsaimniekošanas pasākumu mērķis ir saglabāt esošos purva biotopus.

Andris Akots norāda, ka ne visi kartē atzīmētie ir grāvji. No purva iztek arī divas upītes – Jūga un Ģirupe. Iespējams tās meliorācijas rezultātā ir pārveidotas, tomēr sākotnēji tās ir dabiskas izcelsmes ūdensteces. Savukārt pie Znotiņu ezera viens papildus grāvis izraksts meža ugunsgrēka laikā, lai apturētu tālāku degšanu.

J.R. piekrīt, ka, plānojot hidroloģiskā režīma atjaunošanu, detāli jāizvērtē un jāņem vērā esošo upīšu ietekme un to nozīme plānotajā purva biotopu atjaunošanā, jo dabisko ūdensteču pārveidošana nebūtu vēlama.

Guntis Ozoliņš (turpmāk G.O.) atgādina, ka LIFE projekta sagatavošanas laikā vairāk aktivitāšu tika plānotas izglītojošajam darbam – dabas takām, skatu torņiem u.c.

M.P. paskaidro, ka sākotnēji šādi darbi bija iekļauti Eiropas Komisijai iesniegtajā projekta pieteikumā, bet mainoties finansēšanas nosacījumiem no programmas LIFE

uz LIFE+ tie vairs netiek atbalstīti. Tomēr dabas plānā šādu infrastruktūru var iekļaut. Tādā gadījumā būtu atvieglota tās būvniecības saskaņošanas procedūra.

Guntis Jankovskis izsaka priekšlikumu, ka vajadzētu izvērtēt vai nav nepieciešams un iespējams veikt ainavu cirtes vai izlases cirtes sausākajās mežaudzēs, ja tas neietekmē purvu.

G.B. apgalvo, ka mežaudzēs tuvāk pie liegumam apkārt esošā ceļa purva ainavas vērtību nav un tajās var paredzēt neitrālo zonu.

Aina Everte norāda, ka minētajās mežaudzēs arī šobrīd ir iespējams veikt sanitārās cirtes.

J.R. paskaidro, ka tik būtisku dabas aizsardzības nosacījumu atcelšu var veikt tiki pēc detālas teritorijas izpētes, lai pārliecinātos vai šāds lēmums nenonāk pretrunā ar dabas lieguma mērķiem un vai šāds zonējums tur nepieciešams dabas vērtību saglabāšanai.

J.R. aicina sniegt konkrētus priekšlikumus plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

V.P. ierosina dabas aizsardzības plānā paredzēt dabas takas izveidi II Pasaules kara piemiņas vietu un purva ezeriņu apskatei, kā arī iekļaut kādu no purva biotopu atjaunošanai paredzētajiem dambīšiem kā apskates objektu.

G.O un V.P. ierosina, ka vēl vienu dabas taku būtu iespējams veidot līdz Znotiņu ezeram, tomēr pastāv iespēja, ka šādas takas izveide varētu veicināt maluzvejniecību ezerā.

Sanāksmi vadīja un protokolēja

J. Reihmanis

Informācija par informatīvās sanāksmes norisi tika publicēta laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” (1. attēls).

Paziņojums par informatīvo sanāksmi

Ši gada 21.jūnijā plkst. 15.00 Jaunjelgavas novadā Daudzeses pagasta pārvaldes telpās Daudzevas "Pagastmājā" notiks informatīvā sanāksme par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu dabas liegumam "Aklais purvs". Dabas liegums atrodas Jaunjelgavas novadā, Daudzeses pagastā. Plāna izstrādātājs EK projekta LIFE08NAT/LV000449 "Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā" ietvaros ir Latvijas Dabas fonds (Dzirnavu iela 73-2, Rīga, LV-1011, tālr. 67830999, www.ldf.lv). Aicināti visi interesenti!

1. attēls. Sludinājuma teksts laikraksta „Latvijas Vēstnesis” 2010. gada 14. maija 76 (4268) numurā par informatīvās sanāksmes organizēšanu.

http://www.vestnesis.lv/index.php?menu=doc&id=209866&laidiens_id=8732

Informācija par informatīvās sanāksmes norisi tika publicēta Jaunjelgavas novada domes informatīvajā izdevumā „Jaunjelgavas novada vēstis” (2. attēls).

Plāns dabas liegumam

Ši gada 21.jūnijā plkst. 15:00 Jaunjelgavas novada Daudzeses pagasta pārvaldes telpās - Daudzevas "Pagastmājā" informatīvā sanāksme par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu dabas liegumam „Aklais purvs”. Dabas liegums atrodas Jaunjelgavas novadā, Daudzeses pagastā. Plāna izstrādātājs EK projekta LIFE08NAT/LV000449 „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā” ietvaros ir Latvijas Dabas fonds (Dzirnavu iela 73-2, Rīga, LV - 1011, tālr. 67830999, www.ldf.lv).

2. attēls. Sludinājuma teksts Jaunjelgavas novada domes informatīvajā izdevumā „Jaunjelgavas novada vēstis” Nr.9. par informatīvās sanāksmes organizēšanu.

13.2. pielikums

Dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pirmā sanāksme

Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās, 14.10.2010.

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija
1.	Valdis Puida	Daudzeses pamatskola
2.	Guna Baltiņa	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
3.	Alda Pupila	Dabas aizsardzības pārvalde, Teiču DRA
4.	Guntis Ozoliņš	Daudzeses pagasta pārvalde
5.	Jānis Reihmanis	Latvijas Dabas fonds
6.	Aina Everte	VMD, Sēlijas virsmežniecība
7.	Armands Dudeničs	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
8.	Edmunds Račinskis	Latvijas Dabas fonds
9.	Aivars Petriņš	Latvijas Dabas fonds
10.	Aija Dēliņa	LU ĢZZF
11.	Gunārs Balodis	LU Botāniskais dārzs
12.	Māra Pakalne	LU Botāniskais dārzs
13.	Aivars Slišāns	LU Botāniskais dārzs

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 14:30

Alda Pupila atklāj un vada sanāksmi.

Jānis Reihmanis iepazīstina ar ekspertu konstatētajām dabas vērtībām, teritorijas mērķiem, plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem, priekšlikumiem teritorijas funkcionālā zonējuma izveidei, priekšlikumiem par robežu precizēšanu, dabas aizsardzības plāna izstrādes turpmāko gaitu.

Guna Baltiņa jautā par iespēju veikt biotopu apsaimniekošanas pasākumus plānotajā regulējamā režīma zonā un kopšanas cirtes dabas lieguma zonā.

Jānis Reihmanis paskaidro, ka bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai paredzētos biotopu apsaimniekošanas pasākumus plānots pieļaut arī regulējamā režīma zonā. Savukārt dabas lieguma zonā saglabājas līdz šim spēkā esošie nosacījumi par kopšanas ciršu veikšanu.

Māra Pakalne ierosina EK projektā LIFE08NAT/LV000449 „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā” ietvaros paredzēto informācijas stendu izvietot plānotās dabas takas sākumā.

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka plānotās dabas takas izvietojums jāprecizē, paredzot, ka tā sākas pie ceļa starp 221. un 222. kv (šobrīd tā iezīmēta pa kvartālstigu). Takas sākums būtu arī vēlamā stenda atrašanās vieta.

Guna Baltiņa ierosina dabas aizsardzības plānā paredzēt iespēju veikt ceļa uzturēšanas darbus ceļa posmā, kas ved uz plānoto dabas taku un informācijas stendu.

Jānis Reihmanis precizē, ka ceļa uzturēšanas darbi būtu pieļaujami ar nosacījumu, ka netiek mainīts ceļa braucamās daļas platums, tās segums, kā arī netiek ierīkota meliorācija (grāvji ceļa malās).

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka minētais ceļa posms jau šobrīd tiek izmantots un tā uzturēšana atbilstoši patreizējiem parametriem būtu vēlama arī turpmāk. Jo īpaši arī tādēļ, ka tūrisma infrastruktūras izveides gadījumā ceļš būs nepieciešams purva dabas takas apmeklētājiem.

Guna Baltiņa jautā par melnā stārķa un jūras ērgļa ligzdošanas vietu pārcelšanos ārpus dabas lieguma robežas.

Edmunds Račinskis sniedz skaidrojumu par minēto sugu ligzdošanas bioloģiju un uzsver esošo, arī konkrētajā gadā neizmantoto, ligzdu aizsardzības nepieciešamību un esošo mikroliegumu būtisko nozīmi šo sugu turpmākā saglabāšanā.

Aivars Pertiņš norāda uz tiešā dabas lieguma tuvumā praktizētās intensīvās mežsaimnieciskās darbības negatīvo ietekmi uz 2010. gadā zināmo jūras ērgļa ligzdošana teritoriju.

Guntis Ozoliņš informē, ka Znotiņu ezers ir publisks ezers, kurā pašvaldība ir tiesīga izsniegt zvejas rīku limitus. Šādi limiti pēdējos vismaz sešos gan nav izsniegti, bet pašvaldībai ir pienākums katru ceturksni par to izsniegšanu atskaitīties. Guntis Ozoliņš jautā vai šādas zvejas uzsākšana (kas šobrīd no esošo limitu viedokļa ir iespējama) būtu savietojama ar dabas lieguma aizsardzības mērķiem.

Jānis Reihmanis paskaidro, ka viena no šādas zvejas realizēšanas potenciālajām sekām varētu būt apdraudējums, ko īpaši aizsargājamam biotopam „7110* Neskarti augstie purvi” var radīt nekontrolēta biotopa izbraukāšana, jo zvejas rīku nogāde līdz ezeram iespējama tikai šķērsojot purvu, kurā nav ceļu.

Valdis Puida paskaidro, ka agrāk, kad šādu limiti neesot bijis, zveja ar tīkliem ezerā atsevišķos gadījumos esot praktizēta, bet nozvejas apjoms esot bijis niecīgs. Arī turpmāka zvejas limitu izsniegšana Znotiņu ezerā diez vai varētu būt pamatojama ar kaut cik nozīmīgu iegūstamā saimnieciskā labuma apmēru.

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka, izstrādājot teritorijas individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, jāparedz aizliegums dabas lieguma teritorijā izmantot zvejas rīkus.

Guna Baltiņa jautā par medņu populāciju lieguma teritorijā.

Edmunds Račinskis sniedz skaidrojumu par sugas bioloģiju un riestu kompleksu, kas ietver gan liegumu, gan tam piegulošas teritorijas. Būtu vajadzīgi papildus pētījumi, bet jau šobrīd ir skaidras norādes, ka riestu ir vairāk nekā tiem nodibināto mikroliegumu. Ārpus mikroliegumiem esošo potenciālo riestu teritorijas (vietas, kur ir koncentrētas medņu klātbūtnes pazīmes) iekļautas regulējamā režīma zonā.

Izraisās diskusija par teritorijas robežas precizēšanas priekšlikumiem. Tiek noskaidrots, ka 255. un 269. kv. paplašinājumi atrodas medņu mikroliegumu

buferzonā un, tādejādi, jau šobrīd ir ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Savukārt, lieguma A un DA ieteiktās paplašinājuma teritorijas ir nelielas un to robežas ir dabā grūti atrodamas.

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka ieteiktā lieguma paplašināšana turpmāk vairs netiek uzturēta. Ieteiktajām dabas lieguma robežu izmainām nav būtiskas nozīmes un to realizācija būtu praktiski sarežģīti realizējama.

Aivars Petriņš jautā par plānotās dabas takas tehniskiem parametriem – lai mazinātu negatīvo ietekmi uz purva ekosistēmu, būtu jāparedz dēļu seguma izveide.

Jānis Reihmanis paskaidro, ka tā kā šobrīd nav skaidri zināms finansējuma avots takas izveidei, šajā plāna redakcijā prasības takas segumam nav definētas.

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka dabas aizsardzības plānā jāiekļauj prasība par koka laipu izveidi takas posmos, kuros iespējama apmeklētāju izraisīta biotopu degradācija (izbradāšana). Tāpat, līdz takas labiekārtošanai nebūtu vēlama apmeklētāju plūsmas palielināšanās, kā arī nepieciešams veikt apmeklētāju ietekmes monitoringu un, konstatējot negatīvas ietekmes, apmeklētāju plūsmu jāierobežo.

Guna Baltiņa jautā par dabas aizsardzības plānā paredzamajiem monitoringa pasākumiem – kādi tiek plānoti?

Māra Pakalne paskaidro, ka LIFE projekta ietvaros paredzēts veikt purva veģetācijas monitoringu parauglaukumos, kā arī ūdens līmeņa mērījumus. Dati tiks analizēti un pirmie rezultāti tiks iegūti jau projekta laikā.

Aina Everte jautā vai līdz ar zonējuma izveidi nebūtu lietderīgi atcelt īpaši aizsargājamo iecirkņu statusu mežaudzēm, kuras tādejādi jau tiktu aizsargātas ar zonējumā paredzētajām prasībām.

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka to būtu iespējams darīt, tomēr formālā procedūra ir neskaidra. Dabas aizsardzības plāna eksperti nevar sniegt atzinumu par nepieciešamību atcelt ĪAI statusu mežaudzēm, kurās dabas vērtības vēl joprojām ir saglabājušās, līdz brīdim, kamēr nav apstiprināts ieteiktais zonējums. Savukārt zonējuma un IAIN apstiprināšanas gaita nav atkarīga no dabas aizsardzības plāna izstrādātājiem – tā ir vides ministrijas kompetence.

Sanāksmi protokolēja

J. Reihmanis

13.3. pielikums.

Dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas otrā sanāksme

Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās, 29.12.2010.

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija
1.	Valdis Puida	Daudzeses pamatskola
2.	Guna Baltiņa	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
3.	Alda Pupila	Dabas aizsardzības pārvalde, Teiču DRA
4.	Guntis Ozoliņš	Daudzeses pagasta pārvalde
5.	Jānis Reihmanis	Latvijas Dabas fonds
6.	Guntis Jankovskis	Sēlijas virsmežniecība, Jaunjelgavas mežniecība
7.	Jurijs Keļmanis	Madonas Reģionālā vides pārvalde

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 14:30

Alda Pupila atklāj un vada sanāksmi.

Jānis Reihmanis iepazīstina ar plāna materiāliem, kuri sagatavoti laika periodā kopš iepriekšējās uzraudzības grupas sanāksmes - precizēti teritorijas ilgtermiņa un īstermiņa mērķi, izstrādāti plānotie apsaimniekošanas pasākumi, sagatavots teritorijas IAIN projekts, kā arī precizētas citas plāna sadaļas.

Sanāksmes dalībnieki G.Baltiņa, J.Keļmanis un G.Jankovskis norāda, ka dabas aizsardzības plāna apsaimniekošanas pasākumiem – hidroloģiskā režīma atjaunošana, priežu apauguma mazināšana un boreālo mežu apsaimniekošana - nepieciešams sniegt papildus pamatojumu.

Sanāksmes dalībnieki G.Baltiņa, J.Keļmanis un G.Jankovskis norāda, ka uz nākošo uzraudzības grupas sanāksmi nepieciešams uzaicināt ekspertus, kas varētu sniegt papildus informāciju un pamatojumu par plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

Sanāksmes dalībnieki vienojas organizēt papildus uzraudzības grupas sanāksmi, uz kuru tiek uzaicināti eksperti.

Sanāksmi protokolēja

J. Reihmanis

13.4. pielikums.

Dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas trešā sanāksme

Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās, 26.01.2011.

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija
1.	Valdis Puida	Daudzeses pamatskola
2.	Guna Baltiņa	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
3.	Alda Pupila	Dabas aizsardzības pārvalde, Teiču DRA
4.	Guntis Ozoliņš	Daudzeses pagasta pārvalde
5.	Jānis Reihmanis	Latvijas Dabas fonds
6.	Guntis Jankovskis	Sēlijas virsmežniecība, Jaunjelgavas mežniecība
7.	Jurijs Keļmanis	Madonas Reģionālā vides pārvalde
8.	Agris Āboliņš	Ventspils novada dome
9.	Gunārs Balodis	Latvijas Universitāte
10.	Aivars Slišāns	LU Botāniskais dārzs
11.	Uģis Bergmanis	Dabas aizsardzības pārvalde, Teiču DRA
12.	Aivars Petriņš	Latvijas Dabas fonds
13.	Aina Everte	Sēlijas virsmežniecība
14.	Daiga Brakmane	LU Botāniskais dārzs
15.	Dāvis Drazdovskis	ELMMEDIA
16.	Aija Dēliņa	LU ĢZZF
17.	Zigurds Zēns	Valsts SIA „Meliorprojekts”
18.	Armands Dudeničs	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
19.	Māra Pakalne	LU Botāniskais dārzs

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 13:15

Alda Pupila atklāj un vada sanāksmi.

Māra Pakalne (*piedalās ar prezentāciju*) iepazīstina klātesošos ar purvu atjaunošanas pieredzi Latvijā un citus Eiropā, LIFE „Purvi” projektā plānotajām aktivitātēm.

Jānis Reihmanis (*piedalās ar prezentāciju*) iepazīstina klātesošos ar dabas aizsardzības plāna apsaimniekošanas pasākumiem, to ieviešanas nepieciešamības pamatojumu, kā arī ar precizējumiem, kādi veikti pasākumu aprakstos.

Zigurds Zēns (*piedalās ar prezentāciju*) iepazīstina klātesošos ar purva hidroloģisko uzmērījumu rezultātiem, plānotajiem atjaunošanas pasākumiem, to potenciālajām ietekmes zonām, kā arī tehniskā projekta izstrādes gaitu.

G. Baltiņa jautā vai pēc uzbūvēšanas nepieciešams veikt dambju apsekošanu.

Zigurds Zēns skaidro, ka dambjiem, kā jebkurai, kaut arī mazai, hidrotehniskai būvei nepieciešams veikt apsekošanu. Darbības pārbaudes svarīgākas ir pirmajos divos ekspluatācijas gados, jo tieši šai laikā noris būves nostabilizēšanās. Ja nepieciešams veikt kādus labojumus, tad parasti tos jāveic tieši pirmajos divos gados. Pēc šī perioda dambji parasti kalpo bez būtiskām problēmām. Dambju būvniecībā parasta prakse ir ka tieši būvnieks ir atbildīgs par garantijas periodu un pirmajos divos gados sveic nepieciešamos remonta darbus. Būvnieks parasti šādiem darbiem rezervē līdzekļus.

Māra Pakalne paskaidro, ka LIFE „Purvi” projektā tieši tā arī ir paredzēts, ka dambīšu būvnieks visu projekta darbības laiku seko līdz to kvalitātei.

Guntis Jankovskis uzskata, ka purvs pats ar laiku atjaunosies un nav nepieciešams iejaukties ar plānotajiem dambēšanas darbiem, kā arī, ka dambju izbūve lieguma DA daļā platības pārvērtīs par „dūksnāju”, kurā neaugs ne dzērvenes ne sūnas.

Aivars Slišāns lūdz precizēt cik lielas platības, Jankovskaprāt, varētu kļūt par dūksnāju?

Guntis Jankovskis uzskata par dūksnāju varētu pārveidoties līdz 5 ha.

Aija Dēliņa iepazīstina klātesošos ar sagatavotajiem trīsdimensiju virsmas modeļiem un skaidro, ka analizējot esošo reljefu un augstuma atzīmes, apgalvojumam par dūksnāja veidošanos nav pamatojuma. A.Dēliņa skaidro, ka augstā purva daļā, kur plānota dambju izveide, notece ir virzienā no purva – t.i., no kalna. Pie šāda reljefa veicot 20-30 cm ūdens paaugstināšanu lieli appludinājumi nevar veidoties.

Guna Baltiņa jautā kādēļ tiek plānots veidot jaunas sistēmas, kuras nekad agrāk purvā nav bijušas. Ierosina grāvju dambēšanu neveikt, bet atstāt visu tā kā ir, lai viss pats atjaunojas.

Jānis Reihmanis skaidro, ka plāna sagatavošanas laikā veiktās izpētes rezultātā eksperti ir konstatējuši nosusināšanas negatīvo ietekmi uz Jūgu purva ES prioritārajiem biotopiem un vairākām organismu grupām. Situācijā, kad ir zināmi dabas liegumu negatīvi ietekmējoši faktori un ir pieejami līdzekļi to novēršanai, atjaunošanas neveikšana ir apzināta negatīvo faktoru ietekmes atstāšana, kā rezultātā saglabājas iespēja, ka daļa biotopu ar laiku tiek zaudēti.

Guna Baltiņa jautā par kūdras struktūras izmaiņām grāvju tuvumā (skaidro shematiski), ūdens masas radīto spiedienu uz kūdras slāņiem plānotajās dambēšanas vietās, kā arī par sfagnu un kūdras slāņa atjaunošanos. G.Baltiņa ierosina, ka būtu nepieciešams veikt grāvju aizbēršanu visā to garumā.

Aivars Slišāns (arī J.Reihmanis un M.Pakalne) skaidro, ka pilnīga aizbēršana būtu ievērojami dārgāka un grūti realizējama arī no piekļūšanas viedokļa (ne visus iespējams ar tehniku piekļūt).

Jānis Reihmanis skaidro, ka dambēšanas rezultātā tiktu atjaunoti procesi, kuri veicinās grāvju aizaugšanu un jauna, neietekmēta, kūdras slāņa attīstību. Šādi procesi nevar sekmīgi norisināties grāvī pa kuru notiek intensīva notece. Šajā gadījumā purva atjaunošana tiek plānota ar labākajiem pieejamiem līdzekļiem.

Uģis Bergmanis informē par dabas aizsardzības prasībām kādas izriet no Eiropas Savienības un Latvijas likumdošanas aktiem. Tai skaitā par Eiropas vides aģentūras

ziņojumā ietverto informāciju, ka arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās turpina samazināties biotopu un sugu bioloģiskā daudzveidība. Eiropas Komisijas izvirzījusi mērķi līdz 2020. gadam apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. ES ir divi galvenie apdraudēto sugu un biotopu aizsardzības instrumenti - Putnu un Biotopu direktīvas. Abās šajās direktīvās ir ietverti saraksti ar putnu un citu organismu sugām un biotopiem, kuru aizsardzībai nepieciešams veidot aizsargājamās teritorijas. Teritorijas dibināšanas mērķis ir nevis mežsaimnieciskās darbības veikšana, kūdras ieguve vai meliorācija, bet lai saglabātu šeit sastopamās īpaši aizsargājamās sugas un biotopus. Un gan augstais purvs, gan degradētie purvi, gan pārejas purvi šajā teritorijā ir ES nozīmes aizsargājamie biotopi. Tai pat laikā - DA plāns ir vietējo cilvēku interesēm atbilstošs un pretimnākošs – tajā nav ietverti aizliegumi, kas ierobežotu līdzšinējo teritorijas izmantošanu. Teritorijā nav aizliegts medīt, makšķerēt ogot vai sēņot. Plāns ir vērsts ne tikai uz dabas vērtību saglabāšanu, bet arī uz to, lai vietējie cilvēki varētu purvu izmantot. Dabas aizsardzības pārvalde, kā uzraugošā institūcija, veicina to, lai plānā nebūtu ietverti ierobežojumi, kas nav tieši nepieciešami teritorijas aizsardzībai, kā arī, lai DA plānā nebūtu pasākumi, kas būtu pretrunā ar vietējo iedzīvotāju interesēm.

Aklā purva, kā Natura2000 teritorijas, izveidošanas mērķis ir saglabāt purva ekosistēmas. Un hidroloģiskā režīma atjaunošana ir svarīgākais dabas aizsardzības plānā ietvertais apsaimniekošanas pasākums. Ja nevēlamo meliorācijas seku pilnīga vai daļēja novēršana plānā netiek paredzēta un veikta, tad plāna izstrādei nav nozīmes.

Atzīmējot ES līdzdalību šajā procesā, jāatzīmē, ka Eiropas vides aģentūras ziņojumā norādīts, ka īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzībai ir piesaistāmi ES līdzekļi. Aklā purva gadījumā Latvijas saistību izpildei ir piesaistīti ES līdzekļi, par kuriem paredzēts veikt apsaimniekošanas pasākums. Tie netiek prasīti pašvaldībai. Tādējādi, LIFE „Purvi” realizācijai ir, kaut neliels, bet pozitīvs pienesums kopējā valsts ekonomiskajā situācijā.

Meliorācijas ietekmes novēršanā Latvijā ir uzkrāta ievērojama pieredze. Teiču DR šādi darbi uzsākti jau 90-os gados un arī pašreizējais LIFE „Purvi” daļēji pārņem atziņas, kas iegūtas Teiču DR – gan dambju izveidē, gan LIFE instrumenta izmantošanā. Atbildot uz ierosinājumu veikt pilnīgu grāvju aizbēršanu U.Bergmanis skaidro, ka aizbēršana visā garumā ir daudz sarežģītāka, dārgāka un laikietilpīgāka metode. Tāpat, starp grāvjiem minerālaugsnēs un grāvjiem purvā ir ievērojama atšķirība. Minerālaugsnēs atbērtne (izraktā grunts) saglabājas vairākus gadu desmitus un, veicot grāvja aizdambēšanu, ir salīdzinoši vienkārši šo atbērtni izmantot aizdambēšanai. Turpretī, purvā grāvji parasti ir mazāku dimensiju un rakti salīdzinoši sen. Rezultātā, atbērtne jau ir sablīvējusies tiktāl, ka grāvja aizbēršana bez būtiskas zemsedzes izbojāšanas ir grūti paveicama. Tādēļ, Aklā purva gadījumā šāds risinājums (aizbēršana visā garumā) nav iespējams.

Purva grāvju aizdambēšanas rezultātā iespējams veikt tikai daļēju hidroloģiskā režīma atjaunošanu. Pie tam, šo atjaunošanu paredzēts veikt tikai īpaši aizsargājamā dabas teritorijā. Ņemot vērā purva reljefu – to, ka purvs atrodas augstāk par ieskaujošajiem saimnieciskajiem mežiem – mežu appludināšana ārpus dabas lieguma nav iespējama. Atjaunošanas gadījumā tiek ietekmēta tikai aizsargājamā teritorija,

kuras izveidošanas mērķis ir purva ekosistēmas aizsardzība. Līdz ar to nekādu saimnieciski pamatotu iebildumu šeit nevarētu būt.

U.Bergmanis skaidro (*attēlo shematiski*) hidroloģisko situāciju neskartā purva ekosistēmā un pārmaiņas, kādas izraisa meliorācijas grāvju izrakšana – ūdenslīmeņa pazemināšanās purva virskārtā un kūdras dziļākajos slāņos, koku pastiprināta augšana palielinoties to skaitam, pieauguma ātrumam, vainaga un stumbra izmēram. Pastiprināts koku pieaugums, savukārt, veicina ātrāku un, ūdens apjoma ziņā, lielāku iztvaikošanu no jau tā sausākām kūdraugsnēm grāvja ietekmes zonā. Tā kā šāda ietekme var būt vērojama pat 150m (bet variē atkarībā no grāvja parametriem un vietas topogrāfijas) attālumā no grāvja uz katru pusi, tad, ņemot vērā esošo grāvju garumu, var viegli aprēķināt platības, kuru stāvoklis vairs neatbilst dabiskam.

LIFE „Purvi”, līdzīgi kā tas kopš 1998. gada ir darīts Teiču DR un citās teritorijās Latvijā, mēģinās vismaz daļēji atjaunot purva biotopus arī grāvju ietekmētajās platībās.

Ūdens līmeņa pacelšana ik pa noteiktam attālumam par 20-30 cm purva kupolā (tā centrālajā daļā) veidos kaskādi, kuras rezultātā netiek ietekmēti ārpus dabas lieguma esošie saimnieciskie meži.

No līdzšinējās purvu atjaunošanas pieredzes zināms, ka, veicot dambja izbūvi un ūdens līmeņa paaugstināšanu, grāvī esošā sfagnu kārta netiek noslīcināta, bet tā parasti uzpeld un nodrošina ātrāku atklātā ūdens aizaugšanu. Ja augstuma starpība starp purva kupolu un perifēriju ir liela, ūdens notece grāvī var būt tik strauja, ka tās rezultātā grāvja profils tiek papildus izskalots un kļūst dziļāks – t.i., erozijas rezultātā grāvis „iegraužas” dziļāk kūdras slānī.

Guna Baltiņa jautā par attālumu, kādā sniedzas grāvja ietekme – „Meliorprojekta” sagatavotajos materiālos tika minēti 20m, bet nupat minēti 150m.

Uģis Bergmanis skaidro, ka ietekmes var būt dažādas un atšķirties katrā atsevišķā vietā. Tās platums atkarīgs no grāvja dziļuma, platuma, no konkrētā purva topogrāfijas, no laika perioda cik ilgi grāvis darbojas. Jo grāvis ir ilgāk eksistējis, jo stāvāks kritums, jo ietekme ir progresējošāka. Šī ietekme ļoti labi ir saskatāma uz krāsainajām ortofoto kartēm – ir redzams ka ietekmētās zonas platums variē. Dažkārt tā izpaužas nevis tieši grāvja malā, bet var atrasties nost no tā – citur grāvja sateces baseinā. Ietekmes nav visur vienādas, bet jebkurā gadījumā tas ir nepārprotami, ka, ja purvā ir izrakts grāvis, tad lielāka vai mazāka ietekme tam ir vienmēr. Un īpaši aizsargājamo teritoriju gadījumā šādu ietekmi nepieciešams novērst. Grāvju aizdambēšana ir vienīgais pasākums, ar kuru var panākt šī purva saglabāšanu.

Guntis Jankovskis jautā, kas notiks ar priedēm, kas tagad ir uzaugušas grāvju malās.

Uģis Bergmanis skaidro, ka atsevišķi koki varētu arī nokalst, tomēr jāpatur prātā, ka tieši grāvja izrakšana ir veicinājusi šo koku augšanu. Līdzīga situācija ir gadījumos, kad tiek pazemināts purva ezeru līmenis. Nosusināšanas dēļ tiem apkārt izveidojas priežu audzes. Veicot atjaunošanu, atsevišķas no šīm priedēm var nokalst, tomēr kopējais labvēlīgās ietekmes efekts uz visu augstā purva ekosistēmu ir ievērojami lielāks. Tāpat jāatceras, ka šie nav saimnieciskie vai privātie meži.

Guntis Jankovskis jautā par sfagnu sūnām – vai tās varēs atjaunoties pēc šoka, ko radīs dambju izveide.

Uģis Bergmanis skaidro, ka sfagnu sūnas neveido sakņu sistēmu un ūdenslīmeņa paaugstināšanas gadījumā daļa no tām uzpeld.

Māra Pakalne informē par pieredzi Cenas tīrelī un Vasenieku purvā (*demonstrē fotoattēlus*), kur jau nākošajā gadā pēc dambju izveides ūdens platības ir sākušas aizaugt ar sfagnu sūnām.

Guna Baltiņa jautā vai nevarētu hidroloģiskā monitoringa akas ierīkot arī mežaudzēs blakus purvam, lai varētu pārliecināties, ka ūdens līmenis tur netiek ietekmēts.

Māra Pakalne skaidro, ka praktiski tas būtu paveicams, tomēr tas ir finansiālas dabas jautājums, jo LIFE „Purvi” projektā paredzēto parauglaukumu skaits un to ierīkošanai atvēlētie līdzekļi ir ierobežoti. Ja „Latvijas valsts meži” vēlas veikt monitoringu, tad uzņēmumam pašam šādas aktivitātes arī jāfinansē. Attiecībā uz Eiropas Komisijas LIFE finansējumu pastāv strikti nosacījumi, kas neļauj līdzekļus izmantot ārpus Natura2000 teritorijām.

Guna Baltiņa iepazīstina ar prezentācijas materiāliem „Susināto mežu pārpurvošana, metāna emisija un CO₂ izdalīšanās sabrūkot mežaudzēm”. Sazinoties ar zinātniekiem, kas šo prezentāciju izstrādājuši, noskaidrots, ka sabrūkot mežaudzēm atmosfērā izdalītais CO₂ apjoma ziņā varētu būt puse no tā, kas izdalās gadā mežizstrādes rezultātā. Savukārt metāns izdalās kūdrņiem pārejot atpakaļ par purvainiem.

Māra Pakalne precizē, ka hidroloģijas atjaunošanas gadījumā nav paredzama „mežaudžu sabrukšana”. Atsevišķu koku bojāeja nav salīdzināma ar mežaudžu sabrukšanu.

Uģis Bergmanis iepazīstina ar Lubāna mitrāja atjaunošanas projekta laikā gūto pieredzi, tai skaitā - veicot gadskārtu pieauguma mērījumus purva priedēm.

Purva atjaunošanas mērķis ir mazināt pieauguma tempu un atgriezt gadskārtu pieaugumu tādā līmenī, kā tas bijis pirms purva meliorācijas. Kaut arī atsevišķi koki varētu nokalst, tomēr galvenais mērķis ir samazināt augšanas gaitu. Un mežaudžu sabrukšana nav plānota.

Guntis Jankovskis atzīmē, ka par metāna izvadīšanos ticis minēts tādēļ, ka mākslīgi appludinot platības tiks veicināti pīšanas procesi.

Uģis Bergmanis aicina lietot korektus terminus un izvairīties no spekulācijām par metāna izdalīšanos. Atjaunošanas gadījumā nav paredzēts veikt appludināšanu, bet gan gruntsūdens līmeņa atjaunošanu pēc iespējas tuvāk purva virskārtai.

Purva ekosistēmā svarīgākais abiotiskais faktors ir ūdens, pie tam ne tik vien noteikts tā daudzums, bet pēc iespējas lielāks ūdens daudzums.

Guna Baltiņa norāda kā būtu nepieciešams veikt pētījumu, lai atdalītu grāvju ietekmes izraisītu priežu augšanu no dabiskās sukcesijas.

Uģis Bergmanis aicina procesus izvērtēt loģiski, atzīstot ka grāvji (ja reiz tie purvā ir izrakti un tiem ir nevēlama nosusinoša ietekme) ietekmē purva ekosistēmu.

Arī par appludināšana šajā gadījumā nevarētu runāt. Appludināšana iespējams izstrādātos purvos, kur nofrēzēta vairākus metrus bieza kūdras kārtā. Šādus frēzlaukus pēc izstrādes bieži vien piepilda ar ūdeni - šajā gadījumā tā ir appludināšana. Turpretī Aklā purva gadījumā, kur ir paredzēts ierobežot ūdens noplūdi var runāt tikai par daļēju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu.

Guna Baltiņa norāda, ka šajā gadījuma nevar runāt par dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu, jo tiek radītas pilnīgi mākslīgas lietas, kas purvā nekad nav bijušas.

Aija Dēliņa un Māra Pakalne lūdz precizēt, kas ir tās jaunās lietas, kuras tiks radītas atjaunošanas rezultātā.

Guna Baltiņa norāda, ka dambīšu sistēma viņai liekas nepietiekama un nepārdomāta, kas var nest tādas sekas purvam, kuras mēs nevaram paredzēt.

Guna Baltiņa norāda, ka līdz šim nav sniegta atbilde par to, kas noticis ar grāvi (Uz Z no Jūgu mājām), kurš 1926. gada kartē iz atzīmēts, bet vēlākajās kartēs neparādās.

Aivars Petriņš skaidro, ka viena no iespējām varētu būt, ka šis grāvis nemaz nav bijis izrakts. Šādi piemēri ir konstatēti vairākās teritorijās, tai skaitā Aizkraukles purvā – plānotie grāvji tiek iezīmēti kartēs, bet to ierīkošana tā arī netiek uzsākta. Dažkārt tiek izcirsta trase pa kuru plānots grāvi rakt, bet nekas neliecina, ka tas būtu bijis izrakts.

Guna Baltiņa uzskata ka viss projekts ir līdz galam neizpētīts un nepārdomāts.

Uģis Bergmanis jautā kādas ir LVM intereses bremsēt projekta ieviešanu. Vai šai teritorijā ir kādi nākotnes mērķi, kas saistīti ar tās tālāku nosusināšanu, kūdras ieguvu vai mežistrādi.

Guna Baltiņa norāda, ka mērķis ir šo teritoriju pēc iespējas saglabāt.

Uģis Bergmanis norāda, ka visas šobrīd plānotās darbības ir vērstas uz teritorijas saglabāšanu.

Guna Baltiņa norāda, ka saglabāšana īstenojama neveicot nekādas darbības.

Uģis Bergmanis norāda, ka visās sagatavotajās prezentācijās nepārprotami paskaidrots, ka plānotās darbības pozitīvi ietekmēs šo īpaši aizsargājamo biotopu attīstību. Šī ir viena no aizsargājamām teritorijām, kura ir izveidota nevis kūdras un koksnes resursu ieguvei, bet lai saglabātu dabiskos biotopus.

Guna Baltiņa norāda, ka ir svarīgi teritoriju saglabāt, nevis kaut kādu mazizpētītu projektu rezultātā sabojāt.

Alda Pupila paskaidro, ka ar neko nedarīšanu saglabāt purva nevarēs. Par to pārliecinoši norāda vēsturiskā kartogrāfiskā materiāla analīze, kas atklāj purva atklāto platību samazināšanos.

Guntis Jankovskis jautā, kas veiks dambju būvniecību.

Aivars Slišāns paskaidro, ka iepirkumi tiek organizēti saskaņā ar likumdošanā paredzētajām procedūrām. Iespēja piedalīties konkursā par dambju izbūvi ir arī vietējiem uzņēmumiem. Tomēr jāņem vērā, ka ikvienam potenciālajam pretendētājam ir jānodrošina atbilstība iepirkuma prasībām

Jurijs Keļmanis jautā, kādi un cik ilgi pētījumi noteiks vēlamo ūdens līmeni dambēšanai paredzētajos grāvjos. Pēc šobrīd sniegtās informācijas ir tikai „Meliorprojeakta” pagājuša gada rudenī veiktie mērījumi.

Uģis Bergmanis paskaidro, ka ūdens līmeni nekādi nav iespējams pacelt augstāk kā grāvja malas. Aizsprostu būvējot, augšējais balķī tiek izveidota tekne, kas novērš ūdens plūsmu apkārt aizsprostam. Šāds risinājums nodrošina, ka ūdens līmenis nevar būt augstāks par grāvja malām. Līmenis var būt augstāks palu laikā.

Jurijs Keļmanis jautā, vai ir veikti sezonāli ūdens līmeņa mērījumi,

Aija Dēliņa paskaidro, ka sezonāli mērījumi šobrīd veikti vēl nav, jo ir skaidrs, ka līmenis ļoti svārstās atkarībā no dabiskiem apstākļiem (nokrišņu daudzuma, sniega kušanas). Pavasarī arī aizdambētā grāvī var būt situācija, ka dambis atrodas pilnībā zem ūdens, ja ūdens līmenis visā teritorijā ir cēlies palu ūdeņu dēļ.

Guna Baltiņa jautā par plānoto priežu apauguma novākšanu – vai un kāda apjomā to paredzēts veikt?

Jānis Reihmanis atbild, ka pēc iepriekšējās uzraudzības grupas sanāksmes šī pasākuma apraksts ir precizēts. Šobrīd plānot apauguma novākšanu veikt pakāpeniski – vairākos soļos, pēc katra rūpīgi izvērtējot sasniegtos rezultātus. Katra etapa atjaunojamā platība varētu būt tāda pati, kā tā bijusi veiksmīgi realizētajā ZBR projektā, t.i., 4-7 ha. Tā kā šī pasākuma prioritāte tika samazināta, tad pieļaujams, ka līdz plāna atjaunošanai 2021. gadā varētu veikt vismaz vienu šādu etapu. Veicot plāna atjaunošanu varētu izvērtēt gan sasniegto rezultātu, gan hidroloģiskā režīma atjaunošanas ietekmi un lemt, vai atjaunotajā DA plānā jāparedz priedīšu novākšanas tempa izmaiņas.

Guntis Jankovskis jautā vai šobrīd mazvērtīgās, agrāk mežsaimnieciski ietekmētās, audzes lieguma D daļā nav paredzēts apsaimniekot tā, lai tajās atjaunotos priežu meži.

Jānis Reihmanis atbild, ka šajās mežaudzēs nav konstatēti īpaši aizsargājamie biotopi, līdz ar to nekādi speciāli apsaimniekošanas pasākumi nav paredzēti. Vairums šo mežaudžu atrodas dabas lieguma zonā.

Aivars Petriņš paskaidro, ka šajās mežaudzēs arī saskaņā ar šobrīd spēkā esošajiem noteikumiem kopšanas cirtes iespējams veikt.

Guna Baltiņa norāda, ka plānotā priedīšu izvākšana šajā teritorijā varētu grūti realizējama.

Uģis Bergmanis paskaidro, ka iespējamais tehniskais risinājums varētu būt sniega motociklu izmantošana. Bet pieļaujamais darbības periods ir ļoti īss un visoptimālākie apstākļi varētu būt kailsala laikā.

Jurijs Keļmanis norāda, ka dabas taka šobrīd ir iezīmēta pa medņu mikrolieguma teritoriju.

Aivars Petriņš un Uģis Bergmanis ierosina takas maršrutu koriģēt tā, lai tas neietu pa mikrolieguma robežu.

Jānis Reihmanis paskaidro, ka esošajā maršrutā un mikrolieguma teritorijā atrodas divi jau šobrīd esošie stendi par II Pasaules kara cīņu vietām. Arī takas maršruts

atzīmēts tāds, kā to šobrīd savos pārgājienos iet Daudzeses pamatskolas skolēni, tai skaitā, lai apmeklētu šīs piemiņas vietas.

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka takas maršruts jāprecizē tā, lai tā neietu pa medņu mikroliegumu.

Jurijs Keļmanis norāda, ka dambju izbūve paredzēta arī 232. kv., kur atrodas jūras ērgļa mikroliegums, kur būtu jāparedz darbu veikšanas ierobežojumi šīs sugas ligzdošanas laikā.

Jānis Reihmanis paskaidro, ka pasākuma aprakstā DA plānā ir ietverta prasība darbus neveikt laikā no 1. marta līdz 31. jūlijam.

Zigurds Zēns ierosina papildināt hidroloģiskā režģim atjaunošanas pasākuma aprakstu ar norādi, ka dambju būvniecība jāveic mazūdens periodā.

Uģis Bergmanis ierosina kā optimālāko dambju izbūves sezonu noteikt laiku no 1. septembra līdz 1. novembrim.

Jurijs Keļmanis ierosina, ka vajadzētu dambju izbūves vietās veikt padziļinātu izpēti, lai būvniecības laikā izvairītos no īpaši aizsargājamo sugu iznīcināšanas.

Māra Pakalne paskaidro, ka veģetācijas monitorings jau ir uzsākts un ir izveidoti atbilstoši parauglaukumi.

Aina Everte norāda, ka 261 kv. ir īpaši aizsargājams iecirknis (ĪAI), līdz ar to - arī no šobrīd spēkā esošo noteikumu viedokļa, līdz ĪAI izvērtēšanai (atcelšanai vai mikrolieguma dibināšanai), dambju būvniecība šai kv. nav pieļaujama.

Sanāksmes dalībnieki vienojas, ka šis jautājums prioritāri jārisina un jāpiesaista atbilstošie eksperti, lai līdz dambju būvniecības uzsākšanai to varētu atrisināt.

Guna Baltiņa jautā par boreālo mežu biotopu kopšanas pasākumu – vajadzētu detāli dabā norādīt - kas tieši un kādā apjomā jāizcērt. Dabas aizsardzības plāna ekspertiem būtu jādod detāli norādījumi par veicamajiem darbiem.

Jānis Reihmanis paskaidro, ka pēc iepriekšējās uzraudzības grupas sanāksmes šī pasākuma apraksts ir precizēts. Konkrētu koku iezīmēšanu dabā jāveic tikai pieaicinot biotopu un putnu ekspertus. Darbs ar ekspertiem katrā nogabalā ir neatņemama šī apsaimniekošanas pasākuma daļa. Nav pieļaujama situācija, ka darbs tiek veikts tikai pēc dabas aizsardzības plānā sniegtā apraksta – t.i., nepieaicinot ekspertus katra atsevišķa nogabala apsaimniekošanas detālai plānošanai.

Aina Everte un Uģis Bergmanis ierosina, ka būtu nepieciešams precizēt kritērijus izvācamajām eglēm – noteikt kura stāva un cik % koku vēlams izņemt.

Jurijs Keļmanis ierosina, ka būtu jāveic arī īpaši aizsargājamo augu sugu izpēte, lai ciršanas atlieku sadedzināšanas vai citu darbību dēļ netiktu iznīcinātas to atradnes.

Guna Baltiņa jautā, kas tālāk uzraudzīs izveidotos dambīšus.

Māra Pakalne atbild, ka lielākās izmaiņas var būt pirmajos divos gados pēc dambja izveides. Pēc tam sistēma nostabilizējas. Projekta beigās būvnieks veic labojumus, ja pēc tādiem radusies vajadzība. Ja dambis ir izlabots, tie var būt tikai atsevišķi izņēmuma gadījumi, kad nepieciešams papildus darbs. Pie tam, šajā purvā grāvji nav lieli vai dziļi, tātad bažām nav pamata, ka kaut kas varētu notikt.

Uģis Bergmanis paskaidro, ka pēc LIFE „Purvi” projekta beigām, līdz šī dabas aizsardzības plāna termiņa beigām Dabas aizsardzības pārvalde, kā plāna ieviešanu uzraugošā institūcija, var veikt ikgadēju dambju kontroli.

Guna Baltiņa jautā, kas nesīs atbildību, ja tomēr notiks kādi neparedzēti bojājumi.

Sanāksmes dalībnieki izdiskutē iespējamās risinājumus, tai skaitā - veikt dambju apdrošināšanu, bet konstatē, ka būtu neiespējami atrast kritērijus, pēc kuriem novērtēt nevēlamu ietekmi.

Uģis Bergmanis ierosina pēc iespējas iesaistīt dambju būvniecībā šai sanāksmē pārstāvētās puses, īpaši gadījumos, ja būs nepieciešams roku darbs. Domājams, ka cilvēki varētu iesaistīties kaut vai tikai savas intereses dēļ. Lubāna projekta laikā tika piesaistīti pagasta bezdarbnieki, kam dažkārt bija negatīva attieksme pret šādiem pasākumiem. Tomēr līdz projekta beigām šiem cilvēkiem bija izveidojusies ļoti laba izpratne par pasākuma nozīmi. Līdzīgi varētu rīkoties arī šeit.

Māra Pakalne aicina LVM iesaistīties LIFE „Purvi” plānotajos apsaimniekošanas pasākumos, lai, kopā strādājot, kļūtu bažas par kādām nevēlamām sekām.

Alda Pupila jautā vai uzraudzības grupas dalībnieki piekrīt plāna tālākajai virzīšanai uz sabiedrisko apspriešanu.

Uzraudzības grupas dalībnieki piekrīt, ka DA plāna var virzīt uz sabiedrisko apspriešanu.

Guna Baltiņa norāda, ka būtu nepieciešams, lai Latvijas Universitāte uz 10 gadiem uzņemtos atbildību par dambjiem.

Māra Pakalne skaidro, ka Dabas aizsardzības pārvalde pēc projekta veiks dambju kontroli.

Guna Baltiņa jautā, kas notiks gadījumā, ja plānoto pasākumu rezultātā tiks iznīcinātas kādas dabas vērtības.

Uģis Bergmanis paskaidro, ka likumā noteiktajā kārtībā Dabas aizsardzības pārvalde veic DA plāna izstrādes uzraudzību. Pārvalde uzraug, lai DA plānā tiktu iekļautas tikai tādas rīcības, kas ir saskaņā ar teritorijas izveidošanas un saglabāšanas mērķiem. Pašreiz iekļautie apsaimniekošanas pasākumi ir saskaņā ar šiem mērķiem.

Uģis Bergmanis norāda, ka ir būtiski izvērtēt vai plānotie apsaimniekošanas pasākumi nav pretrunā ar šobrīd spēkā esošajiem vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Ja šādas pretrunas pastāv, tad to novēršanai nepieciešams izstrādāt teritorijas IAIN.

Sanāksmi protokolēja

J. Reihmanis

**Dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas
sanāksme**

Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās, 25.02.2011.

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija
1.	Gundega Freimane	Latvijas Dabas fonds
2.	Alda Stepanova	Dabas aizsardzības pārvalde, Teiču DRA
3.	Jānis Reihmanis	Latvijas Dabas fonds
4.	Aivars Slišāns	LU Botāniskais dārzs
5.	Māra Pakalne	LU Botāniskais dārzs
6.	Velta Suhareva	Daudzeses pag. iedzīvotāja
7.	Inese Bērziņa	Daudzeses pag. iedzīvotāja
8.	Aivars Petriņš	Latvijas Dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 11:15

Gundega Freimane atklāj un vada sanāksmi.

Sanāksmes plānotā programma:

1. Dabas aizsardzības plāna izstrādes process, tā izstrādi regulējošie normatīvie akti. *Alda Stepanova, Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālā administrācija, valsts vides vecākā inspektore;*
2. Informatīvā materiāla - filmas „Stāsts par purviem” - demonstrējums;
3. Informācija par *EK LIFE +* projektu “Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā” un purvu atjaunošanas pieredze. *Māra Pakalne, LU Botāniskais dārzs*
4. Dabas lieguma “Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas redakcija – teritorijas izpēte, plāna izstrādes process, apsaimniekošanas pasākumi. *Jānis Reihmanis, plāna izstrādes vadītājs, Latvijas Dabas fonds.*
5. Aklā purva hidroloģijas atjaunošanas pasākumi. *Aija Dēliņa LU ĢZZF*
6. Diskusijas

Velta Suhareva skaidro, ka purva tuvumā ir uzaugusi un nodzīvojusi visu mūžu. Agrāk purvs tiešām bijis slapjāks, bet arī ogu bijis vairāk – gan mellenes, gan dzērvenes, gan mīklenes (*lācenes?*). Tagad šīs ogu vietas ir aizaugušas.

Gundega Freimane paskaidro, ka plānoto pasākumu mērķis ir purva atjaunošana, kas labvēlīgi ietekmēs arī ogošanas iespējas, jo uzlabosies purva ogu augšanas apstākļi.

Velta Suhareva norāda, ka, ierīkojot taku, purvā palielināsies ugunsgrēku izcelšanās draudi.

Aivars Slišāns paskaidro, ka, lai arī dabas aizsardzības plānā dabas taka ir paredzēta, šobrīd netiek plānota tās tūlītēja izbūve. Takas un torņa iekļaušana dabas aizsardzības plānā dod iespēju veikt teritorijas labiekārtošanu. Bet lēmumu par takas vai torņa būvi var pieņemt pašvaldība vai vietējie apsaimniekotāji.

Jānis Reihmanis apstiprina, ka veicot takas izbūvi ugunsdrošības aspekti būtu jāņem vērā.

Alda Stepanova skaidro, ka taka plānota vietā, kur jau šobrīd skolēni mēdz iet ekskursijās.

Jānis Reihmanis kartē norāda plānotās takas atrašanās vietu, skaidro kā līdz tai nokļūt un informē par plānoto stendu takas sākumā. Takas izvietojums nedaudz mainīts, lai ņemtu vērā iepriekšējās sanāksmes laikā diskutēto mikrolieguma atrašanās vietu. Ejot pa taku būtu iespējams apskatīt purva ezeriņus, purva biotopu atjaunošanas un monitoringa vietas, savukārt tornis būtu laba vieta purva ainavas vai purva putnu vērošanai.

Aivars Slišāns pateicas Veltai Suharevai par dalīšanos ar personīgo pieredzi, kura apliecina, ka purvs ir kļuvis aizaugušāks, sausāks un ogu daudzums tajā ir samazinājies. Šāda informācija ir ļoti nozīmīga paredzētās purva atjaunošanas kontekstā.

Velta Suhareva apstiprina, ka tur kur ogas kādreiz bija, tur tagad ir aizaudzis, bet saglabājušās tās ir slapjākajās vietās. Agrāk bijis ļoti daudz mīkleņu, bet tagad to vairs nav.

Sanāksmi protokolēja

J. Reihmanis

13.6. pielikums.

Pārskats par dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna 1. redakcijas sabiedriskās apspriešanas rezultātiem

Dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna pirmās redakcijas sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2011. gada 25. februārī Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās. Informācija par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes norisi tika publicēta laikrakstos „Latvijas Vēstnesis” (1. attēls) un „Jaunjelgavas novada vēstis” (2. attēls). Informācija par sanāksmes norisi un dabas aizsardzības plāna drukātā versija tika izlikta Jaunjelgavas novada pašvaldības ēkā. Informācija par sanāksmes norisi bija pieejama Dabas aizsardzības pārvaldes, Jaunjelgavas novada un Latvijas Dabas fonda mājaslapās. Latvijas Dabas fonda mājaslapā bija pieejama dabas aizsardzības plāna pilna elektroniskā versija.

Informācija par dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas norisi un apspriešanai paredzētās redakcijas pieejamību tika izsūtīta uzraudzības grupas dalībniekiem.

Dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas sanāksmē piedalījās astoņi dalībnieki. Protokols par sanāksmes norisi pievienots šī plāna 13.5. pielikumā.

Sanāksmes laikā saņemtie priekšlikumi apkopoti šī pielikuma 1. tabulā.

Noteiktajā priekšlikumu iesniegšanas termiņā pēc sabiedriskās apspriešanas sanāksmes citi priekšlikumi netika saņemti.

1. tabula. Dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie priekšlikumi.

Iesniedzējs	Priekšlikums	DA plāna izstrādātāju atbilde
V. Suhareva	Takas ierīkošanas gadījumā, nepieciešams rast iespēju risināt apmeklētāju radītos paaugstinātas ugunsbīstamības draudus purvā.	Ierosinājums iestrādāts plānā, sk. I.1. aprakstu – informāciju par ugunsdrošības jautājumiem paredzēts izvietot informācijas stendā.

Informācija par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes norisi tika publicēta laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” (1. attēls).

Paziņojums

2011. gada 25. februārī plkst. 11 Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās, notiks sabiedriskās apspriešanas sanāksme par dabas lieguma "Aklais purvs" dabas aizsardzības plānu. Dabas liegums atrodas Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā. Plāna izstrādātājs EK projekta LIFE08NAT/LV000449 "Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā" ietvaros ir Latvijas Dabas fonds (Dzirnavu iela 73-2, Rīga, LV - 1011, tālr. 67830999). Ar plānu no 11. februāra var iepazīties Jaunjelgavas novada domē un Latvijas Dabas fonda mājas lapā www.ldf.lv. Priekšlikumus un ierosinājumus var iesniegt plāna izstrādātājam sanāksmes laikā 25. februārī vai rakstiski līdz 2. martam.

1. attēls. Sludinājuma teksts laikraksta „Latvijas Vēstnesis” 09.02.2011 22(4420) numurā par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes organizēšanu.
<http://www.vestnesis.lv/index.php?menu=doc&id=225549>

Informācija par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes norisi tika publicēta Jaunjelgavas novada domes informatīvajā izdevumā „Jaunjelgavas novada vēstis” (2. attēls).

JAUNJELGAVA, DAUDZESE, SECE, SĒRENE, STABURAGS, SUNĀKSTE

JAUNJELGAVAS NOVADA VĒSTIS

2011. gada 25. februārī plkst. 11.00
Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās notiks sabiedriskās apspriešanas sanāksme par dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plānu

Dabas liegums atrodas Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā. Plāna izstrādātājs EK projekta LIFE08NAT/LV/000449 „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamas dabas teritorijās Latvijā” ietvaros ir Latvijas Dabas fonds (Dzirnavu iela 73-2, Rīga, LV-1011, tālr. 67830999). Ar plānu no 11. februāra var iepazīties Jaunjelgavas novada domē un Latvijas Dabas fonda mājas lapā www.ldf.lv. Priekšlikumus un ierosinājumus var iesniegt plāna izstrādātājam sanāksmes laikā 25. februārī vai rakstiski līdz 2. martam.

2. attēls. Sludinājuma teksts Jaunjelgavas novada domes informatīvajā izdevumā „Jaunjelgavas novada vēstis” 2011. gada februāra Nr.2 (15). par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes organizēšanu.

13.7. pielikums.

Dabas lieguma „Aklais purvs” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējā sanāksme

Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās, 11.04.2011.

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija
1.	Alda Stepanova	Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālā administrācija
2.	Guna Baltiņa	Latvijas valsts meži, Vidusdaugavas mežsaimn.
3.	Jurijs Keļmanis	Madonas Reģionālā vides pārvalde
4.	Aina Everte	Sēlijas virsmežniecība
5.	Jānis Reihmanis	Latvijas Dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 11:15

Alda Stepanova atklāj un vada sanāksmi.

Jānis Reihmanis iepazīstina uzraudzības grupas locekļus ar sabiedriskās apspriešanas norisi, tās laikā saņemtajiem un plānā iekļautajiem priekšlikumiem.

Jānis Reihmanis iepazīstina uzraudzības grupas locekļus ar Jaunjelgavas novada domes sēdes norisi un domes sniegto negatīvo atzinumu (izrakstu no sanāksmes protokola).

Uzraudzības grupas locekļi vienojas precizēt otrās uzraudzības grupas sanāksmes protokolu un veikt tajā atbilstošos labojumus.

Uzraudzības grupas locekļi A. Everte, J.Keļmanis, G.Baltiņa ierosina rast iespēju esošā Life projekta ietvaros vairāk finansējuma ieguldīt vietējā skolā, pašvaldībā un cilvēkiem ilglaicīgi paliekošos materiālos. Viena no iespējām varētu būt plānoto apsaimniekošanas pasākumu sadaļā „Sabiedrības informēšana, informatīvās un izziņas infrastruktūras uzlabošana” pasākumus realizēt ciešā sadarbībā ar Daudzeses pamatskolu, tai skaitā - veikt kādas klases aprīkošanu, lai skolas bērni varētu praktiskās nodarbībās vairāk iepazīt apkārtējo dabu. Uzraudzības grupas locekļi atzīmē nepietiekamo finansējumu un ierobežotās iespējas, kādas tiek piedāvātas pagasta jaunatnei saturīgai brīvā laika pavadīšanai.

Jānis Reihmanis atzīmē, ka Life projekta budžets un plānotie pasākumi ir jau apstiprināti un kardinālas izmaiņas tajos veikt diez vai ir iespējams. Tomēr ar izteikto ierosinājumu noteikti būtu jāiepazīstina Life projekta vadība, lai ieteikumu pēc iespējas ņemtu vērā un sniegtu iespējamo atbalstu.

Uzraudzības grupas locekļi apliecina, ka dabas aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar Ministru Kabineta 2007. gada 9. oktobra noteikumiem Nr. 686 “Noteikumi par

īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” (sk. Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokolam).

Jānis Reihmanis informē par dabas aizsardzības plāna turpmāko izstrādes gaitu – t.i. par uzraudzības grupas paplašinātās sanāksmes organizēšanu, uz kur tiks uzaicināti pārstāvji no vides ministrijas un Jaunjelgavas novada domes priekšsēdētājs.

Sanāksmi protokolēja

J. Reihmanis

**Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas
pēdējās sanāksmes protokolam (1)**

**Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas
pēdējās sanāksmes protokolam**

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts īpaši aizsargājamai teritorijai dabas liegumam "Aklais purvs". Uzraudzības grupas sanāksme notiek 2011. gada 11. aprīlī plkst. 11.00 Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās.

Uzraudzības grupas sastāvs:

Alda Stepanova	Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālā administrācija, valsts vides vecākā inspektore
Aina Everte	Valsts meža dienesta Sēlijas virsmežniecības inženiere vides aizsardzības jautājumos
Jurijs Keļmanis	Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes Kontroles daļas inspektors
Guna Baltiņa	Akciju Sabiedrības „Latvijas valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecības vides speciāliste
Guntis Ozoliņš	Jaunjelgavas novada Daudzeses pagasta pārvaldes vadītājs

Ar šo uzraudzības grupas locekļi apstiprina, ka dabas aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar Ministru Kabineta 2007. gada 9. oktobra noteikumiem Nr. 686 "Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību".

Alda Stepanova..... (paraksts)

Komentāri (ja tādi ir)

.....

Aina Everte..... (paraksts)

Komentāri (ja tādi ir)

.....

Jurijs Keļmanis..... (paraksts)

Komentāri (ja tādi ir)

.....

Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas
pēdējas sanāksmes protokolam (2)

Guna Baltiņa.......... (paraksts)
Komentāri (ja tādi ir)*Izsklausās sabiedrības*
viedokli, to Als „LVM” jādara
saskaņā ar FSE standartu.
Guntis Ozoliņš.......... (paraksts)
Komentāri (ja tādi ir)
.....

Jānis Reihmanis.......... (paraksts)
Latvijas Dabas fonds
Dabas aizsardzības plāna vadītāja